

Rokiškio rajono VVG pirmininko ataskaita už 2017 metus

VVG susikūrė ir savo veiklą formalizavo 2007 – aisiais. Šiuo metu organizacija jungia 125 narius (kadencijos pradžioje, prieš metus, 2017 m. balandžio 14 d. buvo 127). Nariai pagal sektorius ir teisinį statusą:

- 31** kaimo bendruomenė;
- 12** kitų nevyriausybinų organizacijų;
- 8** biudžetinės organizacijos;
- 8** verslo įmonės ir verslo organizacijos;
- 66** fiziniai asmenys (jie savo sprendimu pasirenka sektorių).

Grupės nariai yra tiesiogiai susiję su kaimo plėtra ir jos įgyvendinimu – dauguma VVG narių yra kaimo gyventojai arba kaimo sektoriuje veikiantys asmenys. Priminsiu, kad pagal mūsų organizacijoje prisiimtą narių priėmimo tvarką, fiziniai asmenys gali įstoti į organizaciją tik gavę kaimo bendruomenės rekomendaciją, kuri ir laiduoja nario pasiryžimą dirbti kaimo politikos srityje.

Nors nemažai narių yra tik statistinis balastas, nes gana daug pastangų reikia įdėti, kad visuotiniuose susirinkimuose užtikrintume kvorumą, tačiau radikaliems sprendimams, taip, kaip numatyta įstatuose – šalinti, pasiryžtame tik išskirtiniais atvejais – kai narys ne tik nesidomi organizacija, bet ir yra ilgalaikis organizacijos skolininkas. Nuo pat organizacijos gyvavimo pradžios susirinkimas yra pašalininės 2 narius, su kitais pavyksta susitarti, kad patys parašytų prašymus išstoti.

Planuotos narių apklausos per praėjusius metus taip ir neįgyvendinom, valdyba vis derino anketų turinį, bet jaustėsi, kad ta apklausa būtų tik formalus susirašinėjimas – naudos neduotų. Štai todėl procesas ir neįvyko. Kaip ir įsivaizdavimas, kad nariai patys siūlytųsi dirbti projektinėse grupėse ir kurti projektines idėjas. Na, suprantama, visi turime savo veiklos barus ir labai ribotą paros laiką. Kad žmogus norėtų asmeniniu laiku ir pastangomis pasidalinti, turi būti neeilinė idėja ir neeilinis užsidegimas. Ką gi, paieškokime idėjų ir formų. Ačiū nariui Jonu Žemaičiu už idėją – organizuoti nariams išvykas po rajoną. Per įvairius projektus ir savo įkurtą organizaciją „Savas Rokiškis“ esame sukūrę maršrutus po Rokiškio kraštą - dvarų ir laisvės kovų. Pasiteiravau dar keletos Jūsų – patvirtinot, kad ir kitiems tai rūpi. Išvykos formatas leidžia labiau vieniems kitus pažinti ir atviriau papasakoti lūkesčius, o kur dar patirtys – istorinė krašto atmintis, pažintis su vietos bendruomenėmis, jų nuveiktais darbais. Valstybingumo atkūrimo šimtmečio proga puikus sumanymas. Pasiūlėte idėją ir dėl rudens-žiemos susirinkimo formato – norėtumėte koncerto ar kokios pramogos. Visa tai būtų mokami renginiai su dalyvio mokesčiu. Tai pabrėžiu, nes finansavimą mūsų pačių aktyvinimui šiuo finansiniu laikotarpiu turime simbolinį. Taigi, šiais klausimais ir išsiųsime Jums suformuotą apklausą.

Koreguota Strategija, derintas I kvietimas

Strategija pateikta NMA 2015 m. rugsėjo 30 d., patvirtinta buvo tik 2016 m. birželio 15 d. (po 9 mėn.), o pirmąjį kvietimą realiai pakvietėme tik šių metų sausį. Na, atrodytu nedovanotinas delsimas. Jei pati aktyviai nedalyvaučiau strategijų įgyvendinimo teisės aktų peržiūroje – esu ŽŪM darbo grupių narė (LEADER darbo grupės, LEADER koordinacinės grupės, KPP priemonės XV atrankos komiteto stebėtoja), – sakyčiau, tyčia kenkėjiškai vilkinamas procesas. Anaiptol, paradoksali situacija susiklostė todėl, kad strategijos buvo rengtos turint tik programos gaires ir vienintelės taisykles - strategijų rengimo. Jau po to radosi visi kiti teisės aktai, arba kuriuos, arba prie kurių reikia subalansuoti vietos veiklos grupių strategijas – tai labai nepatogi, daug ginčų kelianti veikla. Na, bet po truputį VVG kaimo sektorius įsibėgėjo. Taigi, nors neišskumų dar yra – ypač dėl PVM nevyriausybiniam sektoriui ir dėl Viešųjų pirkimų įstatymo taikymo – visi einame į priekį, tikėdami, kad pati situacija leis rasti tinkamą sprendimą. Konkrečiau, kaip mums sekasi, apie tai plačiau pasakojau mūsų susirinkimo pirmuoju klausimu.

Biuras, darbai ir idėjos

Per ataskaitinius metus dirbome 2-iese, nuo šių metų pradžios jau esame 4 (tiesa, ir VP administratorė Ramunė Cegelskaitė-Spaičienė ir Viešųjų ryšių specialistė Milda Ulevičienė dirba nepilnais etatais, atitinkamai 0,5 ir 0,75 etato; nes pilno finansavimo 4 etatams neturime). Kai reikia, visi specialistai papildomai organizacijoje savanoriauja, todėl įsukę strategijos variklį, galėsime pasvajoti ir apie papildomas veiklas, nukreiptas į projektines idėjas ar tvaresnius organizacijos finansus (socialinis verslas). Idėjų turime – beje, norėtusi ne naujų, bet stiprinančių jau įgyvendintus projektus. Temos: istorinis ir kultūrinis krašto paveldas – ypač tarptautinis Struvės paminklas (kontaktai stiprinami ir idėjos aptariamasi su kaimynais, kurių teritorijoje paminklas yra), dvarai, laisvės kovų ir valstybininkų atmintinos vietos, smulkių verslų ir amatų aktyvinimas.

Beje, apie projektines veiklas. Pernai stipriai padirbėjome prie projekto programai „+54“, į projektą būtume įjungę ir Pasvalį, partneriais turėjo būti abiejų rajonų savivaldybės, biudžetinės įstaigos. Projektą pateikėme, nesakau, kad tobulą, tikrai su klaidomis, bet agentūros klausimai ir reikalavimai keisti projekto esmę – apstulbino. Parašiau raštą, kad tokių keistų reikalavimų nepildysime ir atšaukiau projektą, bet vertintoja neatlyžo, skambino ir įkalbinėjo. Kadangi manau, kad projektinėje veikloje negali būti vertintojų asmeninių matymų ir nuostatų – projektą atšaukėm. Ar daug praradom? Asmeninio laisvalaikio rašant projektą daug, bet įgijau patirties su kitų agentūrų dokumentais. Mes kaip organizacija beveik nieko nepraradome, nes projektas buvo labai imlus darbui - ir tas įsipareigojimas būtų buvęs 3 metus. Kitas projektas, kurį oficialiai įgyvendino „Savas Rokiškis“, bet fiziškai savanoriaudami mes, tai „Noriu byloti“ (istorinis maršrutas per Rokiškio rajoną, žymintis XX a. Lietuvos laisvės kovas). Pavyko, gera buvo įsitikinti, kad kaimų gimnazistai yra labai aktyvūs, žingeidūs jauni žmonės ir vardan jų verta stengtis.

Taip pat norisi pasidžiaugti 2018 m. kalendoriaus idėja: Rokiškio kraštas - valstybininkų giminės. Bendradarbiaujant su krašto muziejumi (muziejus ekspertavo tekstus, pasidalijo nuotraukomis ir informacija) sukurtas autorinis produktas - tai istoriniai esė apie iš Rokiškio krašto kilusias asmenybes, tikėtina, teiks ne vienadienę naudą.

Visi šie darbai – tai mūsų organizacijos gyvybingumas. Nesinori kad taptume tik formalūs kitų darbų vertintojai. Turime būti inovatyvi, aktyvi organizacija, todėl visų Jūsų savanoriško indėlio labai laukiame, labai reikia. Už mūsų organizacijos aktyvias projektines veiklas

dėkoju vertėjoms ir projektų veiklų organizatorėms – nariams Aušrai Kriovei, Agnei Šapokaitei, Valentinui Morkūnui; taip pat tikrosioms organizacijos savanorėms, veikusioms per praėjusius metus - Agnei Mackuvienei (savanoriauja nuo 2016-10-07), Vaidai Grigonytei (savanoriavo nuo 2017-06-07 iki 2018-03-09), Ramunei Cegelskaitei-Spaičienei (savanoriauja nuo 2017-08-30, dabar jau ir dirba organizacijoje).

Nuo 2016 m. aktyviai veikiamame socialinių verslų temoje: 2016 m. organizavome mūsų bendruomenių mokymus, 2017 m. dirbome su socialinio verslo akseleratoriaus programa „Socifaction“, kasmet dalyvaujame socialinio verslo festivaliuose Bizz, nacionaliniuose forumuose (2018 metų forumo tema buvo viešųjų paslaugų perdavimas nevyriausybiniam sektoriui). Šiomet dalyvavome ir viešinimo mokymuose socialinio verslo tema. Stengiamės perimti kuo daugiau patirčių ir įgyti žinių. Nes pati programa inovatyvi, daug neatsakytų klausimų, teisės aktais mažai reglamentuota, o mūsų strategijoje ši tema užima ganėtinai reikšmingą vietą (25 proc. iš viso VPS VP skirto finansavimo) ir pirmieji projektai suplanuoti jau II kvietime, t.y. šių metų rudenį.

2015 m. įsteigėme 2 nevyriausybinės organizacijos: VŠĮ „Savas Rokiškis“ ir asociaciją „Suk į kaimą“. Kartu su partneriais už jas esame atsakingi, dalyvaujame valdymo organuose. Abi organizacijos yra bendradarbiavimo projektų rezultatai, tų projektų kontrolės laikotarpis baigiasi šių metų vasarą.

VŠĮ „Savas Rokiškis“. Šios organizacijos dalininkais esame mes ir „Ludzos rajono partnerystė“ (Latvijos Respublika). Susirinkimas suplanuotas ateinantį penktadienį. Organizacija yra atvira naujiems nariams – juridiniams asmenims, pageidavimą tapti nariu turime iš visuomeninės organizacijos „Tyzenhauzų paveldas“. 2016 m. keitėsi organizacijos vadovas, šiemet darbotvarkėje vėl bus keliamas vadovo klausimas - savanoris Gediminas Kriovė dėl didelio asmeninio užimtumo jau kurį laiką prašė rasti jam paminą. Radome, organizacijai norėtų pamėginti vadovauti turizmo specialistė, muziejininkė Ingrida Kujelė.

Asociacijos „Suk į kaimą“ dalininkais esame kartu su Biržų ir Pasvalio vietos veiklos grupėmis. Praėjusiais metais organizacija aktyvesnės veiklos nevykdė, nes mes visos narės buvome užsiėmusios savo strategijomis. Tačiau duomenų bazė veikia ir per strategijos pristatymo renginius stengsimės bazę suaktyvinti. Esame suplanavę narių susitikimą, kad pasitartume, kaip po projekto kontrolės laikotarpio elgsimės su stendais – ar kursime bendrą verslo planą, ar išsidalinsime ir stendus eksploatuosime pavieniui.

NVO problematika

Nuo kaimo NVO sektoriaus esu Rokiškio rajono savivaldybės administracijos bei įstaigų projektų rengimo ir koordinavimo darbo grupėje, rajono savivaldybės tarybos sudarytoje savivaldybės NVO taryboje (esu šios tarybos pirmininkė antrą kadenciją). Taigi, mums VVG tenka atsakomybė organizuoti savivaldoje realius pilietinimo procesus. Per šį laiką mes nevyriausybininkai, bendradarbiaudami su meru Antanu Vagoniu, šį tą realiai nuveikėme – atsirado savivaldybės tinklalapyje NVO registras (duomenys atnaujinami kasmet), kažkaip baigiame su valstybės tarnautojais susitarti, kad visa nevyriausybininkams aktuali informacija - projektų konkursai, seminarai, būtų koncentruojami savivaldybės tinklalapio vienoje rubrikoje; darome pokyti, kad valstybės tarnautojai nevyriausybininkų į komisijas, tarybas neskirtų savo nuožiūra, bet tartųsi su sektoriaus nevyriausybinėmis organizacijomis ir pastarosios savo atstovus išdeleguotų, pareikalaudamos iš deleguoto atstovo ataskaitos. Kaip suprantate, kai reikia pakeisti nusistovėjusią

patogią sistemą į nelabai patogią – procesas būna netrumpas. Bet noriu tikėti, kad rezultatas yra įmanomas, kai ir rajono politikai tą procesą skatina ir palaiko, todėl ačiū jiems.

Tačiau kai kurių bendro darbo vardiklių dar neradome. Pirma, kad aktyvios bendruomenės, aktyvūs savanoriai būtų tinkamai vertinami rajono bendruomenės. Diskredituoja savanorystės judėjimą tokie faktai, kai skatinami viešais pagyrimais už savanorystę anaipol ne patys iškiliausieji entuziastai (kai valdininkai, atsakingi už teikimus apdovanojimams, į pastabą tik pagūžčioja, esą, kas ką pasiūlo, tuos ir apdovanoja). Formalus požiūris nepasitarnauja išryškinimui, iškėlimui ir pagerbimui tų, kurie iš tiesų savivaldybės bendruomenės labai aukoja savo laiką ir energiją. Atvirkščiai – nuvilia ir slopina entuziazmą. Todėl klausimas jau įtrauktas į NVO tarybos darbotvarkę.

Antra, nors ganėtinais sėkmingai suformavome nuostatą, kad nevyriausybininkai kaimuose ir miesteliuose yra patikimas ramstis savivaldos institucijoms. Tačiau patys jaučiame, kad šis įvaizdis truputį su avansu, nes stiprių, nuolat aktyviai veikiančių komandų kol kas, deja, neturime. Organizacijos laikosi tik ant lyderių entuziazmo, kuris pastaraisiais metais yra gerokai prigesęs, žmonės psichologiškai pavargę. Todėl formaliai dalijami apdovanojimai dar labiau smukdo supratimą apie nevyriausybines veiklos prasmingumą. Aktyvumu išsiskiria tik tos vietovės, kur viena kryptimi dirba bendruomenės pirmininkas ir bibliotekininkas bei kultūros darbuotojas (pirmasis, kaip aktyvus savanoris, kultūros specialistai – kaip biudžeto išlaikomi atsakingi darbuotojai). O jeigu yra šiame trejete trintys – situacija gerokai pašlyja. Šiandien tokių kasdien kaistančių taškų rajone turime bent 3, tenka laikas nuo laiko raminti aistras, aiškinti, kad ne bendruomenei, bet seniūnijoms yra prievolė rūpintis gyvenamąją aplinką, o bendruomeninės organizacijos yra tik tokios veiklos partnerės. Be to, tenka kaip abėcėlę kartoti, kad bendruomenininkai neturi nuolatinių savo finansinių resursų, todėl neetiška kaimo problemas sukrauti ant NVO pečių ir skelbti ją atsakinga už visas kaimo negandas. Nenoriu tvirtinti, kad NVO siekia nusišalinti nuo vietovės realijų, jokių būdu, bet, jei teikiama nevyriausybiniams pageidavimus, kuo jie turėtų pasirūpinti savo teritorijoje, turime pagalvoti ir apie savanorystės kaštus – Savanoriškos veiklos plėtros įstatymas nurodo, kad savanorio veiklai reikalinga bazė, priemonės turi būti finansuojamos tų, kurie deleguoja pareigą. Reikia turėti galvoje ir finansavimą savanoriams parengti, mokyti, skatinti. Jeigu savo krašte siekiame tikros pilietinės visuomenės (apie ką kalbama 2014-2020 m. Nacionalinės pažangos programoje), turi savivaldybė inicijuoti plačią diskusiją apie savanorystės strategiją, kurioje atsispindėtų ne tik NVO socialinės atsakomybės stiprinimas savivaldybėje, bet ir NVO finansinio pajėgumo palaikymo sistema.

Vietos veiklos grupės tikslai:

1. aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant kaimiškųjų seniūnijų plėtros planus bei programas Rokiškio rajone;
2. telkti suinteresuotų vietos valdžios, verslo kaime, nevyriausybinių ir kitų įstaigų bei organizacijų pastangas, ieškant tinkamiausių sprendimų kaimo vietovių ekonominei ir socialinei gerovei kelti;
3. skatinti ir palaikyti vietines kaimo žmonių iniciatyvas verslo, aplinkos apsaugos, švietimo, kultūros, socialinės paramos ir kitose srityse;
4. teikti pasiūlymus vietos ir nacionalinėms institucijoms bei organizacijoms dėl kaimo plėtros planų ir priemonių kūrimo bei įgyvendinimo:

5. parengti ir įgyvendinti Rokiškio rajono kaimo plėtros strategiją;
6. organizuoti kaimo plėtros dalyvių švietimą bei mokymą;
7. organizuoti ir teikti paramą kaimo bendruomenių projektams ir iniciatyvoms įgyvendinti;
8. skatinti bendradarbiavimą su kitomis visuomeninėmis nacionalinėmis ir tarptautinėmis organizacijomis bei kitomis įstaigomis ir organizacijomis Lietuvoje ir užsienyje.

Taigi, prie visų tikslų įgyvendinimo per praėjusį laikotarpį buvo dirbta ir, tikėkime, kad šis darbas teikia ir teiks naudą mūsų kraštui.

Todėl ačiū visiems už darbą, pasitikėjimą ir tikėjimą.
Prašau patvirtinti ataskaitą.

Pirmininkė Raimonda Stankevičiūtė-Vilimienė